

Fylkesmannen i Østfold

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119, Dep

0032 OSLO

Områdene helse, utdanning, sosial og familie

Deres ref.: 200601145

Vår ref.: 2006/3714 630
25058/2006 DAL

Vår dato: 11.09.2006

Høring - Rapport fra arbeidsgruppe med forslag om endringer i opplæringslovens bestemmelser om fag- og yrkesopplæringen

Vi viser til høringsbrev fra utdanningsdirektoratet datert 15.05.2006.

Hermed oversendes felles høringsuttalelse til *Rapport fra arbeidsgruppe med forslag om endringer i opplæringslovens bestemmelser om fag- og yrkesopplæringen* fra fylkesmannsembetenes utdanningsavdelinger.

Følgende med merknader sendes også elektronisk til : postmottak@ufd.dep.no .

Med hilsen

Ragnhild Stai Amundsen e.f.
utdanningsdirektør

Dag Løken
rådgiver

Saksbehandler: Dag Løken

Høringsuttalelse fra fylkesmannen

”Rapport fra arbeidsgruppe med forslag om endringer i opplæringslovens bestemmelser om fag- og yrkesopplæringen”

Bakgrunn

Utdannings- og forskningsdepartementet etablerte tidlig i 2005 en arbeidsgruppe som skulle foreslå endringer i opplæringslovens bestemmelser om fag- og yrkesopplæringen.

Arbeidsgruppens mandat var å gjennomgå opplæringslovens kapittel 4 og 12 om fagopplæring i bedrift, og foreslå en forenkling av bestemmelsene og en tilpasning til behovene i dag.

Arbeidsgruppen skulle særlig vurdere hvilke oppgaver partene i arbeidslivet skal ha i det offentlige opplæringssystemet regionalt, og hvordan partenes deltakelse skal organiseres.

Arbeidsgruppen leverte sin rapport til departementet 29.mars 2006. Rapporten er sendt på høring med høringsfrist 15.09.2006.

Kommentarer og innspill

Vi har valgt å strukturere kommentarene og innspillene under kategoriene

- Generelt
- Kommentarer til enkelte endringsforslag

Fylkesmannen går ikke inn i alle enkeltpunkter, men konsentrerer uttalelsen om noen mer generelle problemstillinger knyttet til fylkeskommunens ansvar for hele videregående opplæring, tilsynsbegrepet samt noen enkeltpunkter knyttet til lovformuleringer.

Generelt

Etter fylkesmannens vurdering har lovarbeidsgruppen gjort et grundig og viktig arbeid og fremmet endringsforslag til opplæringsloven som vil føre til ønsket forenkling og oppdatering i henhold til behovene i dag. Fylkesmannen slutter seg i hovedsak til arbeidsgruppens vurderinger og tilrådinger.

Fylkeskommunens rolle og ansvar:

Når det gjelder fag- og yrkesopplæringen, har loven gjennomgått lite endringer siden før Reform 94, og etter fylkesmannens vurdering er det nødvendig å gå igjennom loven med tanke på å ”modernisere” den slik at lovformuleringene fanger opp de endringer som er skjedd i videregående opplæring/fag- og yrkesopplæringen de to siste tiår, og at den formulerer det overordnede ansvaret for denne delen av videregående opplæring på en mer systematisk måte enn i nåværende lov. Dette følger utvalget opp i sitt omfattende arbeid.

Lovarbeidsgruppen mener at med fylkeskommunens lovfestede ansvar etter §13-10, samt en ny bestemmelse om at lærebedriftene skal ha ansvar for å ha et kvalitetssystem og en årlig rapporteringsplikt, vil det ikke være nødvendig å lovfeste en eksplisitt hjemmel for fylkeskommunen til å kontrollere lærebedriften til erstatning for y-nemndas tilsynshjemmel i §12-4. Fylkeskommunen vil uansett ha hjemmel til å kontrollere og følge opp bedriftene i tilknytning til godkjenning av lærebedrifter og bedrifter som er tilknyttet et opplæringskontor eller en opplæringsring.

Fylkesmannen deler arbeidsgruppens vurdering på dette området. Vi mener at arbeidsgruppens forslag i pkt 2.3 vil klargjøre fylkeskommunens helhetlige ansvar.

Arbeidsgruppen drøfter fylkeskommunens ansvar for videregående opplæring og eierskap for

de videregående skolene slik det uttrykkes i opplæringsloven, og vurderer det i sammenheng med det ansvar som er gitt yrkesopplæringsnemnda i en eksplisitt hjemmel til å føre tilsyn med opplæringen som skjer i bedrift, og den tilsynsoppgaven som fylkesmannen har. Begrepet tilsyn brukes i loven i dag om flere aktiviteter, og tilsynsfunksjonen med fag- og yrkesopplæringen er tillagt flere aktører. Lovarbeidsgruppen ser det hensiktsmessig at tilsynsbegrepet kun brukes om det tilsynet som fylkesmannen utfører som kontroll med at fylkeskommunens virksomhet er i tråd med lover og forskrifter.

Vi deler denne vurderingen.

Tilsyn:

Lovarbeidsgruppen peker også på viktigheten av at fylkesmannens tilsynsvirksomhet i framtida omfatter fag- og yrkesopplæringen. Dette er vi også enige i.

Kvalitet i fag- og yrkesopplæringen:

Det systematiske arbeidet med kvalitet i fag- og yrkesopplæringen, som omtales i rapporten, er grunnleggende viktig for å få til helhet og sammenheng i videregående opplæring. Vi ser det som positivt at lovendringer som tydeliggjør dette, gjøres parallelt med innføringen av Kunnskapsløftet.

Rapporten styrker en kopling og sammenheng mellom yrkesopplæring som starter i skolen og fagopplæring i bedrift. Yrkesopplæringsnemndene vil med foreslåtte endringer i større grad kunne få innsyn i og trekkes med som rådgivende organ for den delen av fag- og yrkesopplæringen som skjer i skolen og i spørsmål som er knyttet til organisering og dimensjonering av tilbud..

Rapporten viderefører den grunntenkingen som kom til uttrykk i kvalitetsstrategien ”Kompetanse 2010” og som igjen bygger på grunntenkingen i Søgner-utvalget og påfølgende Stortingsmelding 30. Det innebærer at vi realiserer en kvalitetstenking som er prinsipielt den samme i opplæring i skole og bedrift. Det vil kunne bidra til fellesforståelse og gi gode muligheter for nødvendig samarbeid om kvalitetsutvikling i skole og bedrift.

Rapporten vil med sine endringsforslag også tydeliggjøre ansvaret for opplæring i den enkelte lærebedrift/opplæringsring.

Endringsforslagene er ment å bidra til bedre og mer tydeliggjort ansvar og samhandling mellom aktørene i fag- og yrkesopplæringen. Sentralt i dette arbeidet er opplæringsnemndene.

Kommentarer til enkelte endringsforslag

§ 3-3 Opplæringsordninga for den vidaregåande opplæringa

Fylkeskommunens ansvar som skoleeier blir mer tydelig ved at fylkeskommunen gjøres til rettssubjekt etter loven i stedet for den enkelte videregående skole.

Fylkesmannen viser til arbeidsgruppas egne kommentarer og støtter endringsforslagene.

§ 3-5 Fag- og sveineprøve utan læreforhold og skole

Fylkeskommunen gis et helhetlig forvaltningsansvar for de oppgaver der yrkesopplæringsnemnda tidligere var ansvarlig for vedtak.

Fylkesmannen støtter arbeidsgruppas forslag til endring.

§ 4-1 Kven som er lærling og lærekandidat

Fylkesmannen viser til arbeidsgruppens forslag om endring i overskriften og støtter forslaget.

§ 4-2 Særlege rettar og plikter for lærlingen og lærekandidaten

Fylkesmannen viser til arbeidsgruppas vurderinger og merknader. Som følge av endringer i § 4-1 følger det naturlig at tilsvarende endring i overskriften gjøres gjeldende også for § 4-2. Endringene for øvrig er med å tydeliggjøre hvem som har ansvaret for lærlingen og lærekandidaten, og hva dette ansvaret innebærer i forhold til gjeldende lovverk.

Fylkesmannen støtter forslaget.

§ 4-3 Godkjenning av lærebedrift

Forslaget til endring av ansvar for godkjenning av lærebedrift følger naturlig av de endringer arbeidsgruppa for øvrig legger fram. Fylkeskommunen overtar et helhetlig ansvar for å fatte vedtak i spørsmål knyttet til fag- og yrkesopplæringen i stedet for yrkesopplæringsnemnda.

Endringsforslaget vil videre tydeliggjøre ansvaret til den eller de lærebedriftene som har ansvar for lærlingen og lærekandidaten. En tydeliggjøring av ansvar og krav om faglig leder og instruktør ved hver bedrift er viktige skritt for å sikre kvaliteten på opplæringen.

Fylkesmannen støtter forslaget.

§ 4-4 Rettane og pliktene til lærebedrifta m.m.

Endringene vil tydeliggjøre at bedriftenes plikter for opplæringen er bundet til gjeldende læreplanverk, og at tilskuddet til bedriftene er knyttet til ansvaret bedriftene har for opplæringen i motsetning til verdiskapningen. Samtidig understrekes fylkeskommunens ansvar for å oppfylle elevens rett.

Fylkesmannen støtter forslaget.

§ 4-5 Lærekontrakt og opplæringskontrakt

Endringen i overskriften følger naturlig av endringene i § 4-1 og 4-2. Opplæringskontrakt er gjeldende for lærekandidaten.

Fylkesmannen er videre positiv til endringene som stiller tydelig og presise krav til kontraktene vedrørende ansvar og berørte avtaler.

Fylkesmannen støtter forslaget.

§ 4-6 Endring og heving av lærekontrakt og opplæringskontrakt

Fylkesmannen viser til kommentarene til § 4-5 og tidligere om økt ansvar for fylkeskommunen.

Fylkesmannen støtter forslaget.

§ 4-7 Internkontroll i den enkelte lærebedrifta

Arbeidsgruppen ønsker å fjerne begrepet tilsyn og erstatter dette med internkontroll. Fylkesmannen er enig i at tilsyn lett kan forveksles med statlig tilsyn etter § 14-1, og at innføringen av begrepet internkontroll bedre kan nyttes til den kvalitetssikring som bedriften er ansvarlig for å gjennomføre.

Bestemmelsen om årlig rapportering til fylkeskommunen vil både synliggjøre fylkeskommunen som ansvarlig for godkjenning og oppfølging av den enkelte bedrift, men også kunne bidra til en videreutvikling av kvalitetsarbeidet for fag- og yrkesopplæringen.

Fylkesmannen støtter forslaget.

§ 4-8 Straff

Arbeidsgruppen foreslår å oppheve denne paragrafen.

Fylkesmannen støtter forslaget.

§ 12-3 Yrkesopplæringsnemnder og yrkesutval

Arbeidsgruppen er delt i sin innstilling til endringer.

Rapporten fra arbeidsgruppen styrker en kopling og sammenheng mellom yrkesopplæring som starter i skolen og fagopplæring i bedrift.

Stortinget vedtok i 2004 en ny struktur på 3-partssamarbeidet om fag- og yrkesopplæringen. Gjennom overgangen fra RFA til SRY ble trepartssamarbeidet videreført.

Dette samarbeidet ses som en bærebjelke for norsk fagopplæring. De ulike faglige rådene er også involvert i arbeidet med nye læreplaner innen de yrkesfaglige programmene i Kunnskapsløftet.

Yrkesopplæringsnemndene vil med foreslåtte endringer i større grad få innsyn i og trekkes med som rådgivende organ for den delen av fag- og yrkesopplæringen som skjer i skolen.

Fylkesmannen mener det er grunn til å vurdere mindretallets forslag til representasjon i yrkesopplæringsnemnda. Dette vil kunne sikre nemnda legitimitet i spørsmål knyttet til opplæringen i skolen. En bredere representasjon vil også kunne bidra til at nemnda blir en brobygger mellom opplæring i skole og opplæring i bedrift.